

N:o 2.

Af herr **C. Sandquist**, om tillägg till 63 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Vid förra årets riksdag väckte undertecknad motion (n:o 39) i syfte att vinna följande tillägg till 63 § uti lag af den 23 oktober 1891, angående väghållningsbesvärets utgörande på landet: »Stående dock väghållningsskyldige fritt att sjelfva ombesörja vägs kattens debitering och indrifning, med rättighet att få de resterande utskylderna indrifna på sätt om resterande kommunala utskylder stadgadt är».

Uti sitt afstyrkande utlåtande (n:o 58) säger lagutskottet, beträffande detta yrkande: »Uppbörd genom vägstyrelse skulle vara förenad med stora olägenheter, vida större än de, som åtfölja det nu stadgade upp-
bördssättet genom kronobetjeningen.» Synnerligen svåra skulle dessa olägenheter komma att blifva, menar utskottet, i sådana väghållningsdistrikt, som bestå af »flera kommuner».

I det fall, att väghållningsdistrikt består af allenast »en kommun», medgifver dock utskottet, att dessa »olägenheter icke skulle blifva så afsevärda».

Alldenstund min motion icke hade till syftemål att åstadkomma något tvång för väghållningsdistrikt att öfvergifva det nu föreskrifna upp-
bördssättet, utan endast åsyftade att erhålla en välbehöflig frihet för de väghållningsdistrikt, som önska att begagna sig af ett både lämpligare och billigare upp-
bördssätt, än det nu lagstadgade, alltså följer derutaf, att de af utskottet anförda svårigheterna icke kunna utgöra några giltiga skäl emot motionens syftemål. Under sådant för-
hållande dristar jag hoppas, att motionen, ånyo väckt, skall såsom fullt berättigad beaktas.

Rörande vägskattens debitering, indrifning och redovisning finnes stadgadt uti väglagens 63 § som följer:

»Konungens befallningshafvande ombesörjer, på vägstyrelsens derom framställda begäran, att vägskatten varder genom vederbörande i sammanhang med kronoskatterna debiterad, indrifven och redovisad, på sätt om landstingsmedel är föreskrifvet, egande Konungens befallningshafvande jemväl att förordna om afskrifning af sådana afgifter till vägkassan, som i anseende till bristande tillgångar icke kunnat indrifvas.» Strax efter den nya väglagens tillkomst, hade man temligen allmänt den uppfattningen inom flera väghållningsdistrikt, att denna paragraf icke lade något hinder i vägen för väghållningsskyldige att antingen anlita kommunalnämnden eller uppdraga åt annan pålitlig person att debitera, indrifva och redovisa afgifter till vägkassan.

Undantagsvis åtminstone medgaf ock vid den tiden Konungens befallningshafvande i Stockholms län väghållningsskyldige inom ett väghållningsdistrikt frihet att sjelfva ombesörja, »på sätt de bäst funno lämpligt», vägskattens debitering, indrifning och redovisning.

Inom ett och annat väghållningsdistrikt dristade man ock, utan någon som helst förfrågan hos Konungens befallningshafvande, efter eget godtfinnande ombesörja vägskatteuppbörden i förlitande derpå, att obetalade afgifter till vägkassan skulle indrifvas på samma sätt som om resterande kommunala utskylder stadgadt är. Men snart nog nödgades man inom dylika väghållningsdistrikt erfara, att så ingalunda vore förhållandet. Enligt hvad man berättat för mig, har ett sådant väghållningsdistrikt blifvit hotadt med att »gå miste om statsanslaget», om man icke stälde sig väglagens 63 § till efterrättelse.

Inom det väghållningsdistrikt, till hvilket jag räknas, debiteras och indrifves vägskatten ännu, enligt väghållningsskyldiges beslut, af dertill utsedd person. Och detta enkla och billiga uppbördssätt har visat sig vara utmärkt bra, så långt det »sunda bondeförståndet» fått gälla, men tyvärr icke längre; ty väghållningsskyldige i närmast liggande stad hafva vägrat, så har man sagt mig, erlægga vägskatt för ett staden tillhörigt inom väghållningsdistriktet liggande hemman för att sålunda framtvinga tvångsuppbördssättet, enligt anförda 63 §. Då vägskatten uppbäres och användes inom väghållningsdistriktets kommun, frågar man sig med rätta: hvarför skola väghållningsskyldige inom samma kommun vara fräntagna rättigheten att sjelfva, »på sätt de för godt finna», låta debitera och indrifva vägskatten?

Då kommunerna i flera årtionden ansetts mogna för att ombesörja debitering och uppbörd af kommunalutskylderna genom af dem valda

kommunalnämnder, så borde väl ock väghållningsskyldige anses mogna nog för att sjelfva ombesörja vägs kattens debitering och indrifning genom af dem valde uppbörds män. Men icke blott frihet för och mognad hos de väghållningsskyldige äro talande skäl för denna sjelfombesörjnings rättighet.

Känt är, att inom alla sådana väghållnings distrikt, der inga industriella inrättningar finnas, måste den i mantal satta jorden nästan ensam ännu vidkännas väghållnings bördan, ty den ringa del af vägs katten, som inflyter ifrån lägenhets egare, några få handlande och kapitalister, förmår icke att i någon nämnvärd mån minska densamma.

Väghållningsskyldige hafva därför af nöden att på sådant sätt få ombesörja sina väghållnings angelägenheter, att förvaltnings kostnaderna icke blifva allt för känbara.

På grund af det anförda får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte för sin del besluta: att 63 § uti lag den 23 oktober 1891, angående väghållnings besvärets utgörande på landet, måtte erhålla tillägg af följande innehåll:

»Stående dock väghållningsskyldige fritt att sjelfva ombesörja vägs kattens debitering, indrifning och redovisning, med rättighet att få de resterande utskylderna indrifna, på sätt om resterande kommunala utskylder stadgadt är.»

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 20 januari 1900.

Carl Sandquist.
